

Financování výzkumu v rámci MŠMT

Odbor podpory vysokých škol a
výzkumu, oddělení podpory
výzkumu a vývoje

2014

Legislativní rámec

1. **Zákon č. 130/2002 Sb.**
2. **Rámec**
3. **Bloková výjimka**

- **Pojmy**
- § 2 zákona č. 130/2002 Sb.
- Základní výzkum
- Aplikovaný (průmyslový)
- Experimentální vývoj
- Inovace
- Atd.

- .

- .

Podpora

Účelová

- a) grantový projekt, ve kterém příjemce cíle a způsoby řešení v základním výzkumu stanovuje sám ve skupině grantových projektů vyhlášené poskytovatelem,
- b) programový projekt, ve kterém příjemce vyjadřuje, jakým způsobem a za jakých podmínek přispěje k naplnění cílů programu; řešení programového projektu může obsahovat i nezbytné činnosti základního výzkumu, pokud na ně navazují činnosti aplikovaného výzkumu, vývoje nebo inovací,
- c) specifický vysokoškolský výzkum, kterým je výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním,
- d) velkou infrastrukturu

Účelová

- ▶ Účelová podpora je poskytována formou dotace právníkům nebo fyzickým osobám nebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, organizačních složek územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem na
 - ▶
 - ▶ a) grantové projekty z výdajů Grantové agentury České republiky,
 - ▶
 - ▶ b) programové projekty v průřezových a odvětvových oblastech výzkumu, vývoje a inovací, které stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace v Národní politice výzkumu, vývoje a inovací, z výdajů na výzkum, vývoj a inovace příslušného poskytovatele účelové podpory v dané oblasti,
 - ▶
 - ▶ c) programové projekty z výdajů Technologické agentury České republiky,
 - ▶
 - ▶ d) projekty řešené v rámci programu územního samosprávného celku z jeho výdajů na výzkum, vývoje a inovace,
 - ▶
 - ▶ e) projekty programů mezinárodní spolupráce České republiky ve výzkumu a vývoji, projekty velkých infrastruktur schválených vládou a specifický vysokoškolský výzkum z výdajů na výzkum a vývoj Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Institucionální

- a) dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě zhodnocení jí dosažených výsledků,
- b) mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu a vývoji, realizovanou na základě mezinárodních smluv, včetně spolupráce realizované na základě právních aktů vydaných k jejich provedení, jako
 - 1. poplatky za účast České republiky v mezinárodních programech výzkumu a vývoje,
 - 2. poplatky za členství v mezinárodních organizacích výzkumu a vývoje, nebo
 - 3. finanční podíly z prostředků České republiky na podporu projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu, vývoji a inovacích, pokud je tento finanční podíl možno hradit z veřejných prostředků a pokud jsou projekty podporovány z rozpočtu jiných států nebo z rozpočtu Evropské unie nebo z prostředků mezinárodních organizací,
- c) operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích nebo na jejich část zajišťující cíle ve výzkumu, vývoji a inovacích,
- d) zabezpečení veřejné soutěže ve výzkumu, vývoji a inovacích, dále na zadání veřejné zakázky, včetně nákladů na hodnocení a kontrolu projektů a zhodnocení dosažených výsledků, a dále na vyhodnocení podmínek pro poskytnutí podpory na specifický vysokoškolský výzkum, velkou infrastrukturu nebo mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu, vývoji a inovacích, a to až do celkové výše 2,5 % prostředků poskytovatele na výzkum, vývoj a inovace v daném kalendářním roce, s výjimkou nákladů orgánů hrazených podle písmene f),
- e) věcné nebo finanční ocenění mimořádných výsledků výzkumu, vývoje a inovací nebo finanční ocenění propagace či popularizace výzkumu, vývoje a inovací, kde podmínky pro ocenění stanoví vláda na návrh Rady pro výzkum, vývoj a inovace,
- f) náklady spojené s činností Rady pro výzkum, vývoj a inovace, Grantové agentury České republiky, Technologické agentury České republiky a Akademie věd České republiky⁴).

Institucionální

a) dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na základě zhodnocení jí dosažených výsledků formou dotace právníkům osobám anebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, organizačních složek územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem

- 1. jejich zřizovatelem, pokud z jeho rozpočtové kapitoly, v případě územního samosprávného celku z jeho rozpočtu, lze výzkum, vývoj a inovace podporovat,
- 2. Ministerstvem průmyslu a obchodu nebo Ministerstvem zemědělství podle působnosti, pokud je výzkumná organizace zřízena podle soukromého práva,
- 3. Ministerstvem vnitra, pokud výzkumná organizace provádí převážně bezpečnostní výzkum,
- 4. Ministerstvem obrany, pokud je výzkumná organizace jeho organizační jednotkou,
- 5. Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, pokud nelze poskytovat institucionální podporu podle bodů 1 až 4,
-
- b) mezinárodní spolupráci České republiky ve výzkumu a vývoji podle § 3 odst. 3 písm. b) Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy,
-
- c) operační programy ve výzkumu, vývoji a inovacích Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy nebo Ministerstvem průmyslu a obchodu podle působnosti,
-
- d) činnosti podle § 3 odst. 3 písm. c) až e) příslušným poskytovatelem a Radě pro výzkum, vývoj a inovace prostřednictvím rozpočtové kapitoly Úřadu vlády České republiky.

Účelová podpora – mezinárodní spolupráce

- ▶ **KONTAKT II** zaměřen zejména (nikoliv výlučně) na podporu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji se státy mimo EU. Důvodem je jednak dostatek existujících možností spolupráce se členskými státy EU, jednak postupná realizace aktivit založených na společném programování (multilaterálních na úrovni ES, tak bilaterálních nebo trilaterálních).

- ▶ **COST** evropská spolupráce ve vědeckém a technickém výzkumu (The European Co-operation in Scientific and Technical Research). COST zajišťuje koordinaci výzkumu formou tzv. sladěných evropských akcí - ACTION. COST patří mezi unikátní evropské a světové koordinační mechanismy, které nemají jinde než v Evropě obdobu. COST byl založen rozhodnutím konference ministrů odpovědných za oblast výzkumu a vývoje některých evropských zemí v roce 1971 ve Vídni. Česká a Slovenská federativní republika se stala členem v roce 1991 a Česká republika v roce 1993. Členy programu COST jsou jednotlivé státy a ne samostatné instituce.

Účelová podpora – mezinárodní spolupráce

- ▶ **EURPO II** je program na podporu infrastruktury sloužící mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji. Finanční prostředky se použijí na přípravu návrhu projektů pro jednotlivé výzkumné programy rámcových programů, bilaterální aktivity mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji založené na dvoustranných mezivládních smlouvách o vědeckotechnické spolupráci, na přípravu periodických věcných a finančních zpráv a dalších činností pro podporu úspěšné účasti českých výzkumných pracovišť ve výše uvedených aktivitách mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji.
- ▶ **EUREKA** orientace na oblasti soukromého i veřejného sektoru. Jejich výstupem musí být nové výrobky, technologie nebo služby, schopné komerčního využití.
- ▶
- ▶ Program **Eurostars** se zaměřuje na podporu malých a středních podniků provádějících výzkumnou a vývojovou činnost spolufinancováním jejich nadnárodních či přeshraničních tržně orientovaných výzkumných projektů tím, že jim poskytne potřebný právní a organizační rámec. Řešení projektů je zaměřeno na vývoj nových výrobků, technologických procesů a služeb. Program umožňuje zvýšit dostupnost, účinnost a účelnost veřejného financování malých a středních podniků v Evropě. Může se jednat také o podniky, které nemají předchozí zkušenosti s mezinárodními projekty výzkumu a vývoje.

Účelová podpora – mezinárodní spolupráce

- ▶ **GESHER/MOST** Cílem programu je poskytnutím institucionální podpory projektům podpořit mezinárodní dvoustrannou spolupráci podniků obou smluvních stran v průmyslovém výzkumu a experimentálním vývoji v oblasti:
 - ▶ Informačních a komunikačních technologií,
 - ▶ Udržitelných a čistých technologií,
 - ▶ Bio-Agro - zemědělských a potravinářských technologií,
 - ▶ Biotechnologie a lékařské techniky,
 - ▶ Strojírenství (nové materiály, nanotechnologie, kybernetika a robotika),
 - ▶ a tím podpořit mezinárodní spolupráci v aplikovaném výzkumu, růst konkurenceschopnosti českých firem a vytváření nových inovovaných produktů a služeb.

INGO II

- podpora spolupráce českých výzkumných pracovišť s mezinárodní výzkumnou institucí (např. CERN), kde jde o závazek České republiky založený mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána nebo na podporu spolupráce českých výzkumných pracovišť s mezinárodní výzkumnou institucí, kde ale současně nejde o závazek České republiky (např. ILL).
- podpora projektů zaměřených na úhradu poplatků za členství v mezinárodních nevládních organizacích výzkumu a nákladů za účast na jednáních řídicích orgánů odborných mezinárodních společností.

Národní podpora–účelová podpora

NPU I podporován rozvoj a udržitelnost projektů nových evropských center

- ▶ excellence, regionálních a dalších typů výzkumných center vybudovaných v ČR v letech
- ▶ 2007-2013/15 za finanční spoluúčasti Evropského fondu regionálního rozvoje (dále jen
- ▶ „Centra“). Samotné vybudování nové infrastruktury za účasti evropských strukturálních fondů
- ▶ nezakládá nárok na přidělení podpory ze státního rozpočtu v rámci tohoto programu. Podpora
- ▶ je určena pouze těm Centřům, která prokáží kvalitu stávající koncepce výzkumu a vývoje a
- ▶ managementu, kvalitní strategii a koncepci svého budoucího rozvoje v příštích 5 letech,
- ▶ prokazující schopnost produkce kvalitních výsledků VaVal.

ERC CZ je zaměřen na podporu vysoce perspektivních a kvalitních projektů hraničního výzkumu, které uspěly v obou kolech hodnocení mezinárodních hodnotících panelů některé z výzev Evropské rady pro výzkum (7. Rámcový program, aktivita “IDEAS”), ale z důvodů nedostatků finančních prostředků nebyly dosud podpořeny a zahájeny, a uchazeč se rozhodne je zrealizovat ve výzkumné organizaci na území ČR.

NÁVRAT je synergickým programem podpory k Operačnímu programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ (OP VK). Veřejné soutěže ve VaVal tohoto programu proto budou vyhlašovány komplementárně k výzvám OP VK

Informace – základ výzkumu - podporuje zpřístupňování základních elektronických informačních zdrojů nezbytných pro výzkum (EIZ) výzkumným organizacím v ČR, a to prostřednictvím rychle se rozvíjející informační infrastruktury výzkumu. Tato infrastruktura je nezbytná pro primární výzkumné ne hospodářské činnosti výzkumných organizací. Program se soustřeďuje na formy účelného využívání zvýhodněných celostátních nebo národních multilicencí a hromadných oborových licencí.

Národní podpora – účelová

- ▶ **NPU II** určen na zajištění udržitelnosti projektů center výzkumu, experimentálního vývoje a inovací obsahujících značný podíl velké infrastruktury podle § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 130/2002 Sb., vybudovaných realizací projektů operačních programů strukturálních fondů s náklady na vybudování převyšujícími 50 mil. EUR, která současně přesahují individuální prahové hodnoty oznamovací povinnosti. V rámci programu budou podpořeny projekty, které zajistí udržitelnost vybudovaného centra tak, aby na konci řešení projektu (po pěti letech) bylo centrum konkurenceschopné s obdobnými centry v zahraničí a bezvýhradně splňovalo požadavky kladené na projekty velkých infrastruktur a mohlo být tak dále podporováno jako v
- ▶ Dosud nevyhlášena VS-předpoklad 2015

Účelová podpora –specifický VŠ výzkum

- Specifickým vysokoškolským výzkumem je podle § 3 odst. 2 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, výzkum prováděný studenty při uskutečňování akreditovaných doktorských nebo magisterských studijních programů a který je bezprostředně spojen s jejich vzděláváním.

Účelová podpora je podle § 4 odst. 1 písm. e) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací poskytována z výdajů na výzkum a vývoj Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy formou dotace právníkům nebo fyzickým osobám nebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, organizačních složek územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstva zabývajících se výzkumem a vývojem. Účelová podpora na specifický vysokoškolský výzkum je s ohledem na § 6 odst. 2 písm. b) citovaného zákona průřezovým ukazatelem rozpočtové kapitoly Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy.

Velké infrastruktura – účelová podpora

- ▶ Velké infrastruktury pro výzkum, experimentální vývoj a inovace (dále jen „velká infrastruktura“) jsou podle ustanovení § 2 odst. 2 písm. f) zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů, definovány jako **„jedinečná výzkumná zařízení, včetně jejich pořízení, souvisejících investic a zajištění jejich činnosti, která jsou nezbytná pro ucelenou výzkumnou a vývojovou činnost s vysokou finanční a technologickou náročností a která jsou schvalována vládou a zřizována jednou výzkumnou organizací pro využití též dalšími výzkumnými organizacemi“**.
- ▶ Definice velké infrastruktury se v mnohém překrývá s definicí evropských výzkumných infrastruktur uvedené v ESFRI Roadmap (European Roadmap for Research Infrastructures, vydaná roku 2006, aktualizovaná roku 2008): *„Výzkumné zařízení nebo služby pro výzkum jedinečné povahy, které mají panevropský význam a které produkují vynikající výsledky ve všech oblastech své činnosti. Tato zařízení jsou charakteristická vysokými náklady na pořízení i provoz ve srovnání s běžnými projekty výzkumu a vývoje v příslušném oboru výzkumu a vývoje, jejich výstavba je časově velmi náročná, pro udržitelný provoz potřebují vytvoření speciálních podmínek, jejich využití je multidisciplinární a jsou využívána jak pro výzkum a vývoj, tak zpravidla i pro průmysl.“* Českým specifikem velkých infrastruktur je jejich nutnost schválení vládou. Také tím se velké infrastruktury liší od výzkumných institucí, výzkumných center či projektů strukturálních fondů.
- ▶ Problematika velkých infrastruktur náleží do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT). Za tímto účelem ustanovilo MŠMT svůj poradní orgán – Radu pro velké infrastruktury. Strategickým dokumentem mapujícím potřeby a možnosti českého výzkumu a vývoje je Cestovní mapa ČR velkých infrastruktur pro výzkum, experimentální vývoj a inovace (vydaná roku 2010, aktualizovaná roku 2011).

Institucionální podpora

- ▶ RVO

Institucionální podpora – § 3 odst. 3 písm. b

- ▶ Smyslem poskytování institucionální podpory (tzv. dofinancování) je přispívat určitým finančním podílem z prostředků České republiky českým výzkumným subjektům, které uspěly v mezinárodní konkurenci a zapojily se do projektů některých programů mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji Evropského společenství (dále jen „ES“), tzn. dofinancovat určitý procentuální podíl způsobilých nákladů na daný výzkumný projekt až do 100% způsobilých nákladů projektu, pokud je tento podíl možno hradit z veřejných prostředků a pokud je daný projekt podporován z rozpočtu Evropské unie nebo z prostředků mezinárodních organizací. Evropská komise (dále jen „EK“) poskytuje podporu v projektech obvykle od 50 % do 100% způsobilých nákladů projektu. Projekty, které mají podporu od EK ve výši 100 %, nejsou tímto mechanismem podporovány.
- ▶ Záměrem aktivity dofinancování tedy je motivovat a stimulovat v souladu s programovým prohlášením vlády české výzkumné týmy k vyšší účasti v komunitárních programech a k zapojení se do mezinárodních výzkumných projektů, a prostřednictvím české účasti tak přispět k získání maximální výše prostředků na výzkum a vývoj zpět do České republiky. Je to aktivita, ve které se na financování projektů mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji podílejí společně EK a Česká republika, případně určitou částí i uchazeč žádající o institucionální podporu (v případě kladně vyřízené žádosti o institucionální podporu se uchazeč o institucionální podporu „mění“ v příjemce institucionální podpory).
- ▶ Národní procedura vychází ze současné platné české legislativy určené pro výzkum, experimentální vývoj a inovace. Právní rámec je tedy tvořen zejména zákonem č. 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 130/2002 Sb.“) a Rámcem Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací č. 2006/C 323/01 (dále jen „Rámec“).
- ▶ Institucionální podpora (dále jen „podpora“) je poskytována v souladu s ustanovením § 3 odst. 3 písm. b) bod 3, § 4 odst. 2 písm. b) a § 9 odst. 6 písm. c) zákona č. 130/2002 Sb. a podle Rámce. Podpora se poskytuje na základě vydaného Rozhodnutí o poskytnutí institucionální podpory z výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj na podporu projektu mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji právnickým nebo fyzickým osobám nebo organizačním složkám České republiky a v souladu s podmínkami Rámce.
- ▶ Udělování podpory v aktivitě dofinancování se řídí každoročně aktualizovanými „Pravidly pro poskytování institucionální podpory na podporu účasti v projektech mezinárodní spolupráce ve výzkumu a vývoji ...“

Rozpočet

Rozpočtový přehled výdajů MŠMT 2010–2015

Výzkum, experimentální vývoj a inovace							v tis. Kč
ukazatel	2010	2011	2012	2013	2014		výhled 2015
Výdaje na výzkum, vývoj a inovace celkem včetně programů spolufinancovaných z rozpočtu EU a finančních mechanismů	12 095 757	13 446 996	21 055 099	21 757 254	16 525 561		17 226 663
v tom: ze státního rozpočtu celkem	10 937 558	10 446 996	10 129 052	9 779 203	10 532 515		11 263 617
podíl prostředků zahraničních programů	1 158 199	3 000 000	10 926 047	11 978 051	5 993 046		5 963 046

Rozpočet

	2013	2014
Programy	804 183	1 503 206
Specifický výzkum	1 151 628	1 152 419
velké infrastruktury	762 312	810 408
	2 718 123	3 466 033
Institucionální prostředky		
Výzkumné záměry	114 574	0
RVO	4 991 750	5 246 252
mezinárodní spolupráce	235 613	237 835
poplatky	372 919	661 097
	5 714 856	6 145 184

- **Hlava III zákona č. 130/2002 Sb.**

- **Poskytnutí podpory**
- **Použití podpory**
- **Úprava vztahů mezi poskytovatelem a příjemcem**
- **Lhůta a způsob poskytnutí podpory**
- **Úprava vlastnických práv k výsledkům a využití výsledků projektu**
- **Poskytování informací**
- **Kontrola**
- **Důsledky porušení ustanovení zákona**

Závěr

- ▶ Děkuji za pozornost